

GR Sociaal
Sociale Dienst Drechtsteden X Drechtwerk

Memo Algemeen Bestuur GR Sociaal

Datum 12 januari 2023
Aan de leden van het Algemeen Bestuur van de GR Sociaal
Van A. Buchinhoren
Steller A. Buchinhoren / G. Laarman
Onderwerp Energietoeslag 2023

Aanleiding

Onlangs is het wetsvoorstel energietoeslag 2023 gepubliceerd. In deze memo zetten we de belangrijkste punten van het wetsvoorstel op een rij.

Middels deze memo willen we daarnaast de mogelijkheid om een bedrag toe te voegen aan de energietoeslag 2022 onder de aandacht brengen en vragen we het AB om kaders mee te geven ten aanzien van het besluitvormingsproces rond de vaststelling van de beleidsregels energietoeslag 2023.

Wetvoorstel energietoeslag 2023

Op grond van het wetsvoorstel energietoeslag 2023 krijgen gemeenten in 2023 opnieuw de bevoegdheid om een eenmalige energietoeslag toe te kennen aan huishoudens met een inkomen op of net boven het sociaal minimum. Dit vraagt om een nieuwe wijziging van de Participatiewet.

De invoering van het wetsvoorstel is afhankelijk van de goedkeuring door de Raad van State en de wet treedt in werking na publicatie in het Staatsblad. De huidige verwachting is dat de wet in juni kan worden ingevoerd.

De energietoeslag 2023 kan tot en met 31 december 2023 worden uitgekeerd. Gemeenten kunnen pas aan de slag met het uitkeren op het moment dat de wet in werking is getreden. Het is dus niet mogelijk om op de wet vooruit te lopen. Dit in tegenstelling tot de inwerkingtreding van de energietoeslag 2022, waarbij met hoge uitzondering door het Rijk aan gemeenten is gevraagd om er alvast mee aan de slag te gaan.

Doelgroep

Net als in 2022 zal het mogelijk zijn om de toeslag aan een bepaalde groep inwoners ambtshalve te verstrekken. Het gaat dan om :

- Personen met een uitkering op grond van de Participatiewet (tot de AOW-gerechtigde leeftijd), de IOAW, de IOAZ of het Bbz 2004;
- Huishoudens die voldoen aan de door de gemeente te stellen eisen aan het recht op een energietoeslag en waarvan de getoetste inkomensgegevens bij de gemeente bekend zijn (bijzondere bijstand, minimaregelingen en energietoeslag 2022).

Huishoudens met een laag inkomen, aan wie de energietoeslag niet ambtshalve kan worden toegekend, kunnen net als in 2022 via het indienen van een aanvraag in aanmerking komen voor de tegemoetkoming.

Wettelijk zijn er drie doelgroepen uitgesloten: studenten, dak- en thuislozen en jongeren tot 21 jaar. Er is geen wettelijke uitsluiting van mensen in een instelling.

Beleidsvrijheid

Gemeenten behouden beleidsvrijheid binnen de wettelijke kaders op de volgende punten:

- Het college bepaalt binnen het wettelijke kader wat er onder een "laag inkomen" moet worden verstaan;
- Het college bepaalt bij de formulering van de doelgroep of er groepen moeten worden uitgesloten van het recht op energietoeslag;
- Het college bepaalt welk inkomen in aanmerking wordt genomen;
- Het college bepaalt de periode waarover het inkomen in aanmerking wordt genomen;
- Het college bepaalt of en welk vermogen in aanmerking wordt genomen;
- Het college bepaalt de hoogte van het bedrag van de toe te kennen eenmalige energietoeslag, eventueel gedifferentieerd naar leefsituatie.

Middelen

Het Rijk verstrekt de middelen voor de nieuwe energietoeslag in twee delen:

- In de decembercirculaire 2022 is een bedrag van 500 miljoen toegevoegd aan het gemeentefonds;
- Middels de meicirculaire 2023 zal een bedrag van 900 miljoen worden toegevoegd voor de uitvoering en uitkering van de energietoeslag 2023.

Zoals aangegeven bepalen gemeenten uiteindelijk zelf de inkomensgrens en de hoogte van het toe te kennen bedrag. Bij de vaststelling van genoemde budgetten gaat het Rijk echter uit van de doelgroep met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum en een hoogte van 1300 euro.

Het feit dat het budget in twee delen wordt toegekend hangt samen met de mogelijkheid die het Rijk gemeenten biedt om een bedrag van 500 euro toe te voegen aan de energietoeslag 2022. Wanneer we uitgaan van een totaalbedrag van 1300 euro dan zou de energietoeslag 2023 nog 800 euro bedragen. De uitkering van deze extra 500 euro dient wel te worden uitgevoerd op basis van de Wet en beleidsregels energietoeslag 2022 en moet worden uitgekeerd voor 1 juli 2023. Wanneer ervoor wordt gekozen om de middelen vanuit de decembercirculaire 2022 niet toe te voegen aan de energietoeslag 2022 maar over te hevelen naar de energietoeslag 2023, kan er pas worden uitgekeerd op het moment dat de Wet energietoeslag 2023 in werking is getreden.

Besluitvormingsproces energietoeslag 2023

Het vaststellen van de beleidsregels een bevoegdheid van het college. Vertaald naar de GRS betekent dit dat deze bevoegdheid in Drechtsteden belegd is bij het DB. Bij de energietoeslag 2022 zijn de beleidsregels besproken en afgestemd binnen het AB en daarna vastgesteld door het DB. Voor wat betreft de hoogte van de energietoeslag zijn binnen dit proces overigens verschillende keuzes gemaakt en variëren de vastgestelde beleidsregels per gemeente.

Het is bekend dat het gevolgde besluitvormingsproces in een aantal gemeenten tot reacties vanuit de gemeenteraad heeft geleid omdat zij nadrukkelijker bij de vaststelling van de beleidsregels betrokken hadden willen worden.

Dit leidt tot de vraag of het proces rond de vaststelling van de beleidsregels 2023 anders moet worden ingestoken. Vanuit de bespreking van dit stuk vernemen we graag welke kaders de leden van het AB hierin mee willen geven.

Concept-uitgangspunten energietoeslag 2023

Ons beeld is dat in meerdere gemeenten de behoefte bestaat om voor de energietoeslag 2023 opnieuw naar de beleidsregels te kijken en eventueel andere keuzes te maken. Hierbij wordt het wenselijk geacht, ook voor de uitvoering, dat gemeenten zoveel mogelijk dezelfde lijn aanhouden. Het gezamenlijk formuleren van uitgangspunten kan hierbij helpen. In een volgend AB kan dan aan de hand van een inhoudelijk voorstel worden besloten.

De concept-uitgangspunten zijn als volgt:

1. We hanteren de 'standaard' landelijke lijn voor 2023: € 1.300 voor de doelgroep met een inkomen tot 120% van het wettelijk sociaal minimum;
2. € 500 van de € 1.300 voegen we toe aan de energietoeslag 2022, zodat € 500 extra ambtshalve kan worden uitbetaald aan de ontvangers van de energietoeslag 2022. Dit wordt verwerkt in de beleidsregels van de energietoeslag 2022. Deze nabetaling is makkelijk te realiseren. De groep ontvangt dan dus in totaal € 1.800.

Kanttekeningen:

- *De nabetaling moet in principe worden gedaan conform het kader van de energietoeslag 2022. Dit zou onder meer betekenen dat kostendelers en studenten ook de nabetaling ontvangen. Ook vallen hieronder de inwoners die de energietoeslag 2022 ambtshalve hebben ontvangen, bijvoorbeeld omdat ze in september 2021 bijzondere bijstand hadden ontvangen. Het risico op overschrijding van het beschikbare bedrag voor 2023 is daarmee aanwezig;*
 - *Een wens om de keuze voor de nabetaling eerst aan de gemeenteraden voor te leggen heeft, gezien de duur van het te volgen besluitvormingsproces, als effect dat deze nabetaling pas op een later moment kan worden uitgekeerd.*
3. We sluiten de doelgroep 120-130% WSM uit voor de extra € 500. Dit verwerken we in een aanvulling op de beleidsregels van de energietoeslag 2022. Het uitsluiten van studenten of kostendelers is niet mogelijk op basis van de klantgegevens zoals deze bij de aanvraag 2022 zijn uitgevraagd;
 4. De betaling van de energietoeslag doen we gespreid over het jaar. Bijvoorbeeld maart € 250, juni € 250, september € 400 en december € 400.

Bespreekpunten

1. Welke uitgangspunten worden gehanteerd voor de energietoeslag 2023?
2. Welk besluitvormingsproces wordt voorgesteld voor de energietoeslag 2023?